

LO CRIT'S D'ESPANYA

SETMANARI CARLISTA ILUSTRAT

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

EN BARCELONA: trimestre 1 pesseta
 FORA: idem 1'25
 ULTRAMAR Y EXTRANGER
 Trimestre 2'50 pessetas

ADMINISTRACIÓ:

EN LA BIBLIOTECA TRADICIONALISTA
 RONDA DE LA UNIVERSITAT N.º 14
 APARTAT DE CORREUS 147
 Teléfono núm. 1150
 Número atrasat: 10 céntims.

Número corrent: 5 céntims.

D. J. Anton Lopez de Pastor.

Lo senyor López de Pastor es fill del antich coronel del Real Cos d' Artillería, don Fernando López Aguado, qui fou també comandant general de la Artillería carlista de Catalunya en la guerra dels set anys. Seguint la mateixa sort que son malhaurat pare, tingué qu' emigrar á la vehina República quan encara era molt nen; y feu sos primers estudis en lo Real Col·legi de la ciutat de Montpeller.

Fou lo senyor López un dels iniciadors y cooperadors pera la fundació del Círcul Carlista d' aquesta ciutat, havent sigut desde un principi individu de la Junta directiva, desempenyant actualment lo càrrech de segon Vispresident.

Desde que 'n Sagasta es fora, regna en aquest mercat relativa calma.

Com don Práxedes no n' hi há cap altre

Ell no ha trobat un segon, que després d' havernos romput las costellas per espay de cinch anys, es á dir, parlém en llenguatge lliberal, després d' haver fet un lustro la *felicitat de la pàtria*, 'ns hagi promés encara més terras de Xauxa si ell torna al poder (per acabar-nos d' esgalabrar sens dubte).

Aixó sí: 'l grandiloqüent discurs en que 'ns prometia nadar ab or, 'l pronunciá don Mateu desde un escenari.

Ni més ni menos que un actor cómic.

Convé no descuydar aquest detall, que caracteriza á tots nostres polítichs lliberals.

Que tots son uns; es dir, *los mismos perros con distintos collares*.

Encara que 's barallin de mentida en la Junta del Cens per enganyar al país, que 'ls alimenta y que 'ls fá la *felicitat de la pàtria*.

Llegeixes *panxa*.

*.

Empró las ditxas may son complertas en aqueix mon.

Se 'n va anar 'n Sagasta, y quant ja creyam que ningú més de la colla tindria la barra de venir á turbar nostra reposada vida, veus aquí que 'n Salmerón, mogut per la ciencia y ab lo desitj d' averiguar á quina nova especie perteneixen aquells burros que tiraren del cotxe de l' home del tupé, diu: *¡allá me voy!* y diu menge sens falta 'l tindré a Barcelona.

Me sembla que 'l célebre filòsoph errará 'l camí.

Lo bestia aquell no era de Catalunya: aturis en Salmerón una mica més amunt de Lleyda, y es fácil

que pugua trobar algun *individuo* d' aquella nova especie, no classificada per *Linneo* ni *Cuvier*, y que tants mals de cap doná als periodistas y demés gent científica de la ciutat comtal.

Encara que no faltan malas llenguas que diguin que no 's troban animals tan raras mes que allá hont va en Sagasta, que se 'ls emporta ab lo tren.

Perque fassin lo seu *ofici* en tots los punts de parada, sens mirar si'l' apoteosis ha de costar cara á algún lliberal inconscient, com l' Arnús, que ha estat apunt de que li despatjesen lo passaport per l' altre barri de resultas d' una *cossa* que li doná un d' aquells *soltpedos* encara no classificats.

Ab en Salmerón no succehirá lo mateix, perque no crech que ab ell hi tinga res que dirhi la Societat protectora d' animals.

Pot, per tan, venir tranquil 'l deixeble de Krauss, que lo que 's cotxes no n' hi faltarán.

Aixó si als seus correligionaris no 'ls dona la gana de ferlo anar á peu.

Que no fora res d' estrany.

Perque en quant á..... *progresistas* no 'ls guanya ningú.

*.

Ans de posar punt á aqueixa crónica vull dir quatre paraulas del ALMANACH que pera 'l próxim any 1891 está editant la *Biblioteca Tradicionalista* d' aquesta ciutat.

Será incomparablement millor que 'l del any passat, ja per sas firmas artísticas com literarias.

Y aixó que 'l del any passat va fer tro.

Més de vint artistas, que han reunit un conjunt de més de 130 dibuixos, han sigut los encarregats de la part ilustrativa de l' ALMANACH, per la cual no 's donan punt de repós ni 'ls grabadors ni litógrafos.

De la part literaria no 'ls dich res, per no ferlshi venir més denteta de la que á l' hora d' ara ja deuen tenir tots mos lectors de bon gust.

Jo compleixo mon deber advertintlos lo que hi há perque tinguin preparada

¡¡¡UNA PESSETA!!!

per quant surti l' ALMANACH, que no deurá tardar més de quinze días en veurer la llum.

Envhihla per correu, y més bé y prompte si pot ser per telégrafo, perque es segur que al cap d' una hora de cridarse per carrers y plassas nostre ALMANACH, ja á l' impremta haurán d' estar component uns grans cartells que més ó menos diguin: *Almanaque de la Biblioteca Tradicionalista para 1891. Edición agotada*. Lo trágala per los lliberals será complert.

Si faig bé en advertilshi á vostés, dintre pochos días m' ho sabrán dir; y estich segur que més de mil me donarán las gracias.

Perque desd' ara ja estarán preparats pera quant arribi l' ocaació.

Y per tant no 's quedarán *in albis*.

Com irremisiblement succehirá als peresosos.

JORDI.

Á A. M. C.

Al fi te'n has anat; ¡gracias á Deu!
¡Bon vent! ¡Bona corrent y barca noval

Créume; no tornis més, farás més proba
á Madrid ab l' Antón y ab 'n Mateu.

Y si t'haig de ser franch, lo que 'm sab greu
y 'l son en moltas nits tussut 'm roba,
que Madrid massa aprop encara 's troba;
¡Jo 't voldria més lluny!.... ¡Molt més lluny!.... Crého.

¡Si sabesses las ganas que 'n tinch!.... ¡Quínas!
de per un sempre més pérdrer de vista....!
¿No't 'vías d'embarcar per Filipinas?

Mira qu' es una terra *nunca vista*....
Tot lo que 't podría passar quan hi arribessis,
que com una magrana 't reventessis.

A.

¡ALERTA!

Encara no hem comensat la lluyta electoral, y ja tenim noticia d' alguns abusos que fan los caciques lliberals y Poncios del partit conservador, al objecte de prestar gran incens á donya *Sinceritat electoral* y sortir ab la seva.

D' alguns punts ahont se presentan candidats de nostra Comunió sabem que s' ha amenassat á carlistas dihentlosi que si donan los seus vots á candidats que no stan oficials, aixó es, conservadors, serán objecte de las iras del Govern.

Aixís comensa la campanya electoral un Govern que 's diu aymant de la sinceritat y del ordre.

Be es vritat que si fes las eleccions ab sinceritat y ordre ¡pobre d' ell!

Doném, donchs, la veu d' alerta á nostres correligionaris, pera que no 's deixen sorprendrer per tota classe d' enemichs y compleixen las ordres donadas per nostres jefes.

Quan l' enemich apela á semblants medis, es que té por de que la més vergonyosa derrota coroní las sevas facecias. ¡Animo, donchs!

Quiscú 's posi en lo seu lloch que, la victoria será nostra á pesar de tots los pesars de lliberals y conservadors.

UNA RIFADA

Lo mateix home, los mateixos pecats.
O com diuhen altres: geni y figura fins á la sepultura.

Si fossem dels rastres entussiastas de 'n Sagasta, amagaríam la cara de vergonya, procuraríam que la gent sensata no'ns vegés y fins la llum del

día nos causaria molestia.

Quan en Sagasta se passejava á tall de Carnestoltas per aquests carrers, aplaudit, vitorejat y arrastrat per monárquichs de pega y republicans de cartró, forem los primers en pronosticar que l' *héroe* de la llibertat y del sufragi, conseqüent en la seva inconseqüencia de

sempre, deixaria, á no tardar, ab un pam de nas y una cana d' orella als que l' adoravan com á Deu.

Durant los últims días que estigué aquí, y en especial lo del banquet, ell mateix nos doná la rahó accentuant la nota monárquica y desairant per tant als que l' obsequiavan y esperavan d' ell.... la lluna.

Aná á Madrid, y al comensar á funcionar la Junta central del Cens, posá un entrabanch al Govern per medi de la consabuda proposició de que dit poder res tingués que veure ab lo Ministeri, que á tenir ell energia, en Cánovas se havia d' estrellar forsosament.

Los conservadors anavan á martxas forçadas á can Pistras.

No hi havia més camins que seguir que aquestos: reunir las Corts com se demanava en dita proposició, lo qual haguera estat la mort de 'n Cánovas, perque la majoria d' aquéllas es feta pel patró de 'n Sagasta; donar lo poder á un Ministeri de forsa ó intermedi, y en tots casos en Cánovas baixava del candelero, ó de no ferne cas lo Govern, interessar á l' opinió perque protestés y donés un cop dels seus. Dels tres medis, sols l' un, l' últim, era y es factible, atesos los antecedents de la política present.

Ara 's trobava en Sagasta en lo cas de donar la gran batalla, de demostrar que no en va 'l van aplaudir y vitorejar los lliberals y republicans de Bilbao, Saragossa, Barcelona y Madrid; de remunerar ab un acte de energia los obsequis rebuts; de practicar, y no de boquilla, que per ell primer que tot es la causa de la democracia, de la llibertat y del poble.

Peró res d' aixó.

En Sagasta ha estat tota la vida un pastelero, y 'n l' últim período de la seva existencia no debía demostrar lo contrari.

Presentá sí la consabuda proposició; peró al contestarli en Cánovas *enterado*, ell quedá tan fresch com si res.

Com á bon cómic desafiá á Cánovas, y per sota 'l tupé li feu l' ullet, volguent dir: No t' espantis, que la sanch no arribará al Manzanares.

Y tot ¿per qué?

Perque 'n Sagasta vol nadar y gnardar la roba.

Vol estar bé ab lo poble de tots colors y en las regions olímpicas.

En lloch de secundar las manifestacions, protestant de la conducta del Govern, per dirse Andana, s' escandalisa y se enfada perque hi ha hagut algun *meeting* de color revolucionari.

¡L' escropulós! Com si revolucionarias y antidinásticas no haguessen estat las ovacions que acaba de rebre, en las que lo crit més suau que 's doná fou lo de visca lo futur president de la República.

En Sagasta ha rebut alguna respatllada, ha olorat quelcom y vol amainar velas y transigir, per si pot escalar prompte lo poder, encara que sia en menyspreu de la seva dignitat y conseqüencia política.

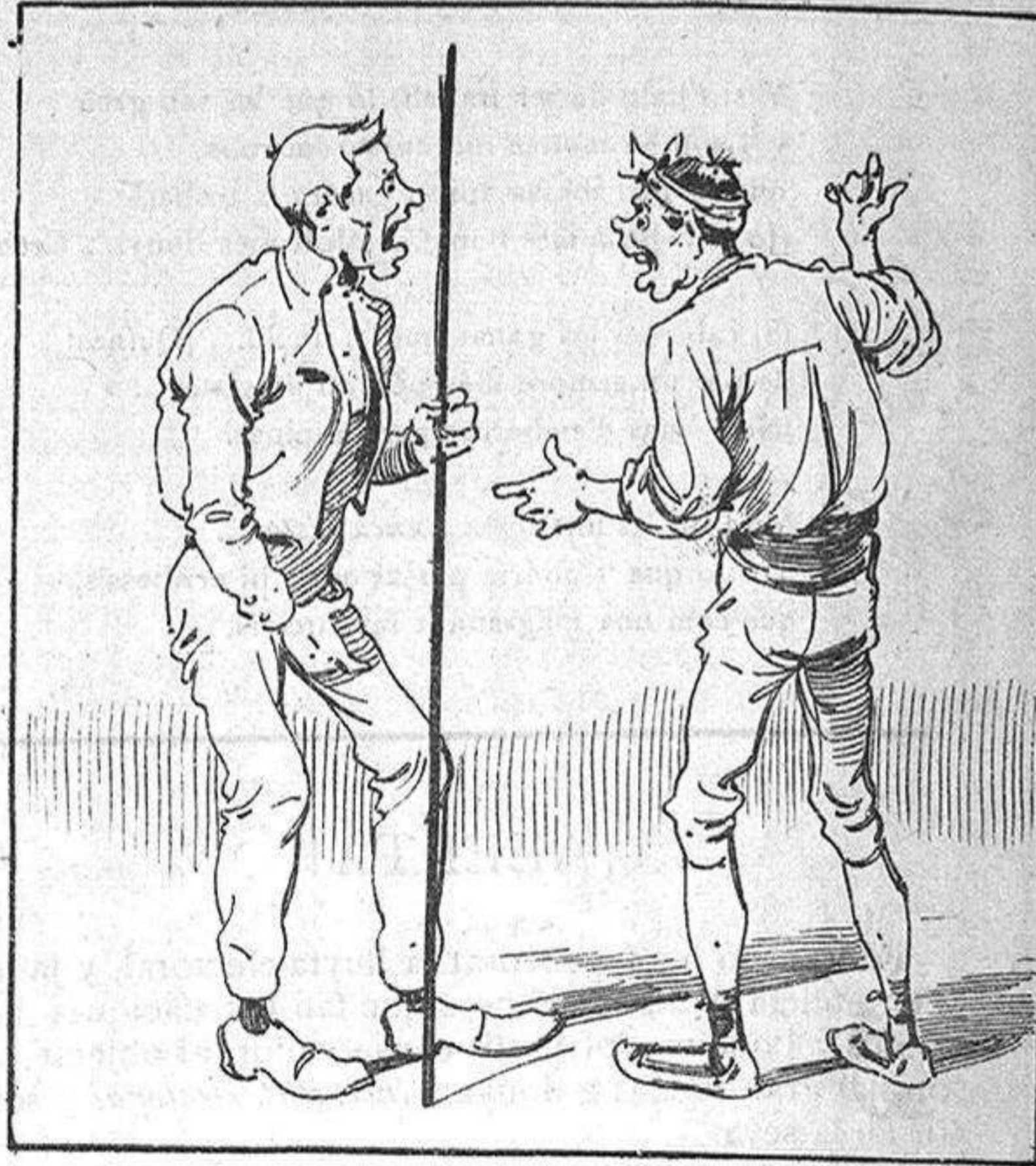
Acaba de rebre un desaire, un xasco humillant de 'n Cánovas, y 'n lloch d' amenassarlo, de continuar lo programa trassat per la Junta del Cens, fentse eco de la opinió, que segons ell es la brújula dels pobles, diu que.... veurém y qué sé jo. No vol extremar la campanya contra 'l Govern.

Després de tot, com ja hem dit, no nos extranya, perque 'n Sagasta está en carácter. Fá 'l que ha fet sempre.

Lo qui queda lluhit es aquesta multitud de bens y llanuts, ronca encara de cridar visca 'n Sagasta.

Un carlí!... He vist un carlí
correhí tots qu' es aquí.

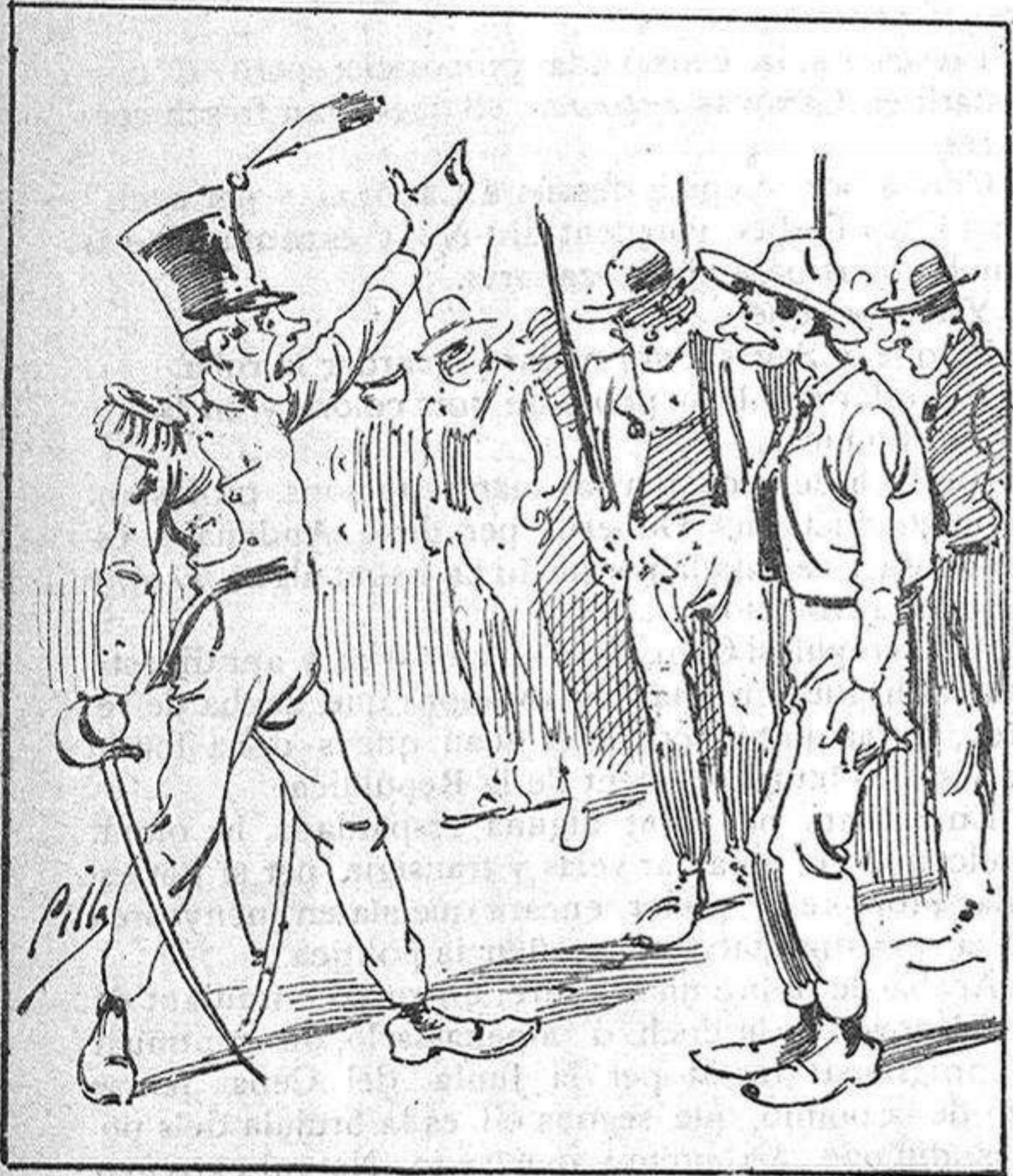
He vist un carlí amagat
aixó es que s' han levantat.

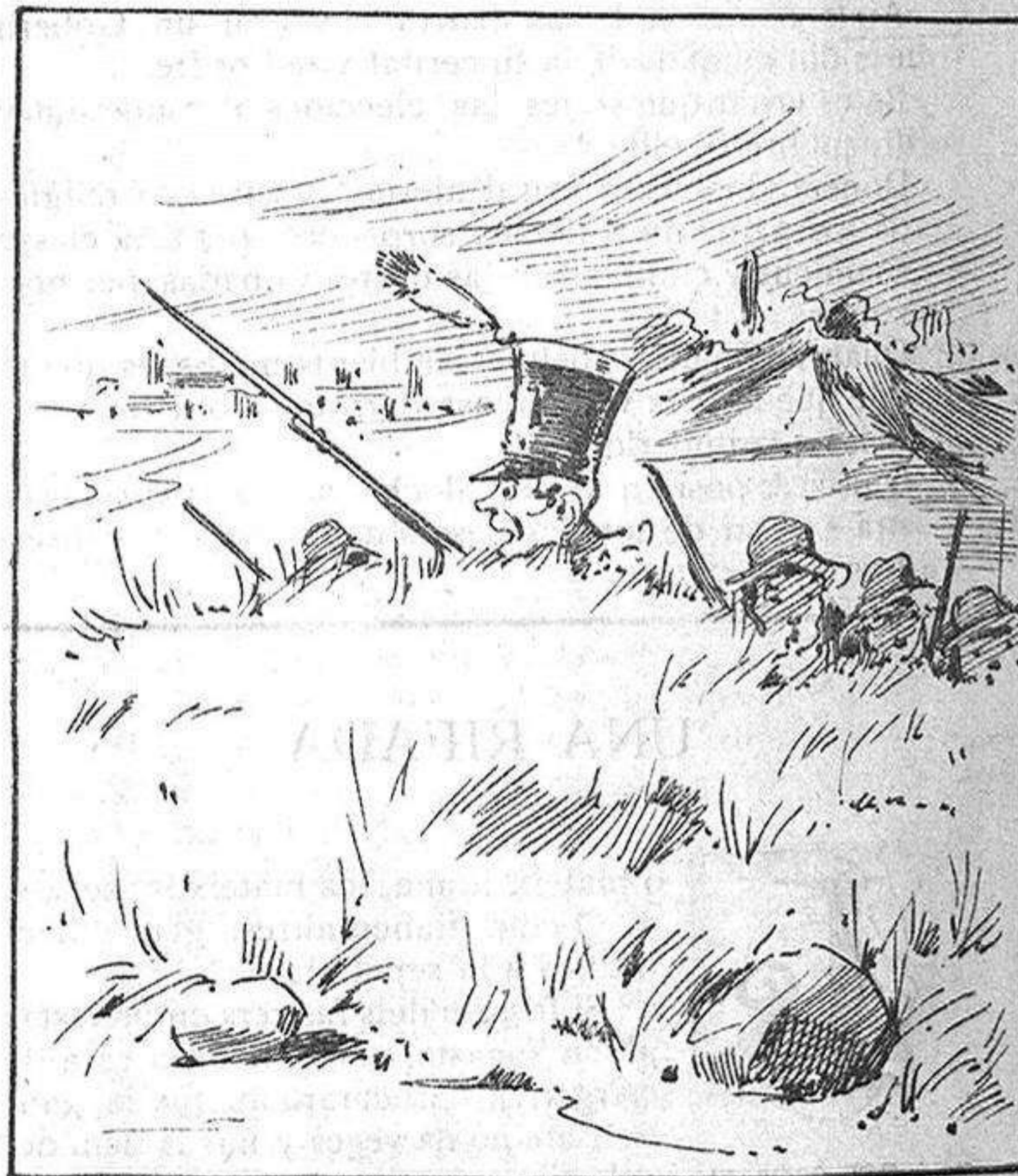
Ordre del ajuntament
que s' aixequi 'l somatent.

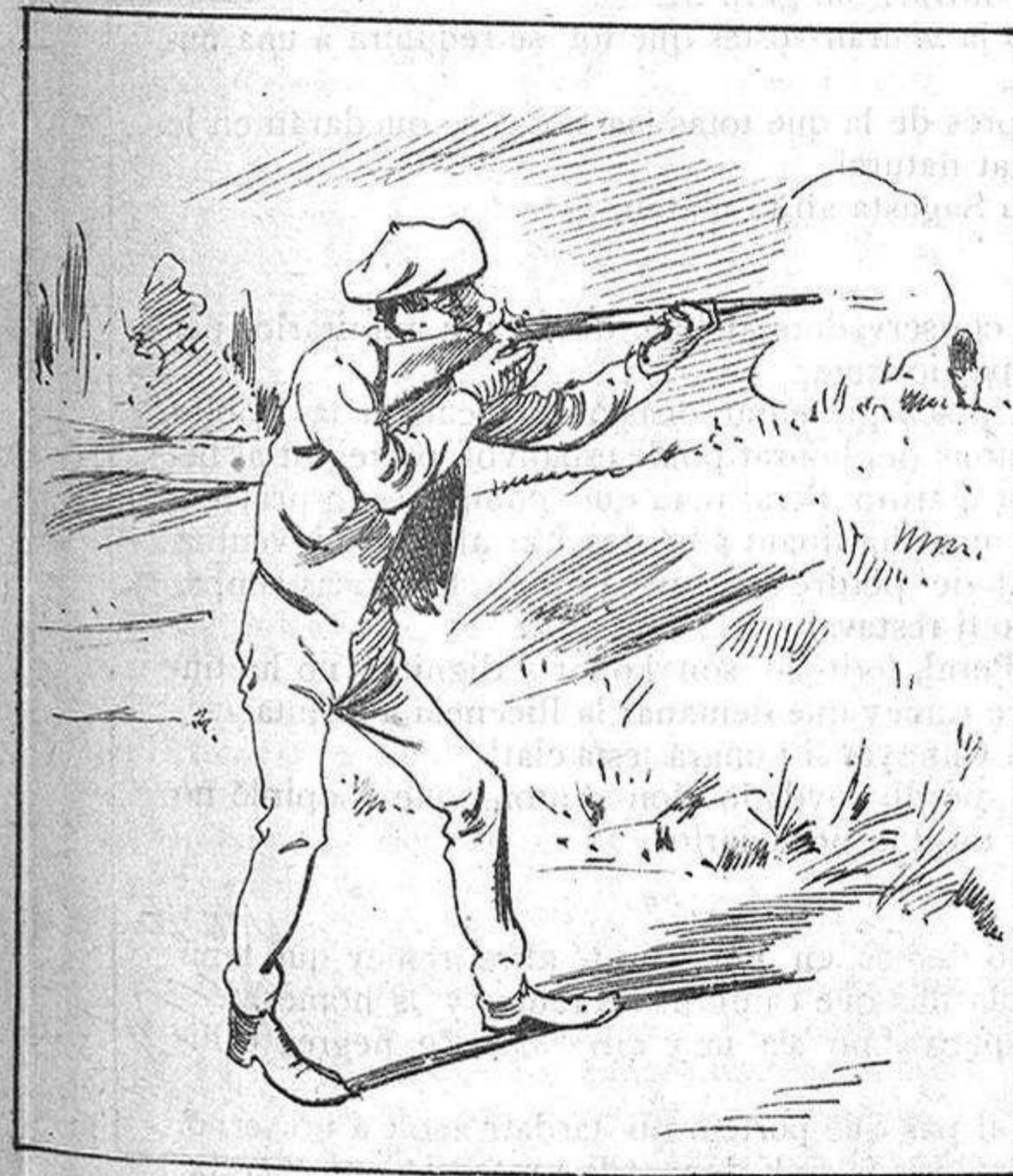
Ara veurán si en valde
que váren nombrarme arcalde.

La patria! La gloria! Lá...
vaja, ja hi podém aná.

Ya 'l veig en lo camp del llòt;
y que porta boyna y tot.

Veig allí un aucell estrany;
Olal ja has caigut company!

Aixó es un barret ó gorra,
Y aquells, per qué deühen corre?

¡Que li está bé al poble lliberal, lo poble educat y que té vot per lo sufragi!

Acaba d' absoldre los pecats á Sagasta, y aquest per penitencia y contrició torna á cometre los mateixos.

¡Quína rifada!

¡Peró ja ho diuhen!

Lo mateix home, los mateixos pecats.

EQUIS.

!!! XIST !!!

Aquí á Barcelona
la seguritat
per més que la busquin
no 's troba 'n cap part.

Si acás la demanan
á un municipal,
ajup las espatllas
y 'ls deixa plantats.

Manteni' aquets guardas
costa un dineral.....
puntos suspensivos,
más vale callar.

De desde que 'n Cánovas
ha pujat á dalt,
aumentan las casas
d'inmoralitat.

Ja poden mirarlos,
¡qué guapos están!
Son aquells catòlics
que va fé 'n Pidal.

Diu que ab eixas casas
fins negoci hi fan.....
puntos suspensivos,
más vale callar.

A las Carolinas
hi há nostres soldats,
que ab aquells indígenas
sempre están bregant.

Allí á nostres tropas
se 'ls están rifán,
y aquí 's fan batallas
com las de Calaf.

Vaja, qu' aquí á Espanya
hi há alguns generals
puntos suspensivos,
más vale callar.

La troca política
se va enbolicant;
la pesada atmósfera
tapa 'i respirar.

Si acás 'n Sagasta
don un cop de cap,
tot lo *tabernacle*
se 'n va al botavant,
quedant lo pas lliure
perque pugui entrar.....

puntos suspensivos,
más vale callar.

Entre altres inse tes
hi han uns empleats
que, parlant bé, semblan
gossos afamats.

Hi han hagut periódichs
que ja han relliscat,
y, sense adonarsen,
han caygut al sach.

Jo, per parlá 'n plata,
¿saben lo que faig?...
puntos suspensivos,
más vale callar.

ÁNGEL ROMÁNTICH.

La tasca de la Junta del Cens continua essent la comidilla dels polítichs.

Alguns periódichs esperan que será origen de grans conflictes.

Inclús de la cayguda dels conservadors.

Si aixís fos, no sería un conflicte

Al contrari, un gran bé.

Peró ja veurán vostés que tot se reduhirá á una nubolada.

Després de la que totas las cosas se quedarán en lo seu estat natural

Y en Sagasta ab lo mateix *tupe*.

·*·

Als conservadors debém desde ara admirarlos per lo seu patriotisme.

Habéntseli presentat ocasió de secundar las nobles aspiracions del honrat poble espanyol, protegint al benemérit marino Peral pera que completés lo projecte del submarí, ha tingut á bé desairar al ilustre inventor, acabant de perdre ab aquest motiu las pocas simpátias que li restavan.

En Peral, ferit en son honor y dignitat, no ha tingut altre remey que demanar la llicencia absoluta.

Y en Cánovas li donará ¡está clar!

Peró perdi cuydado don Anton, que l' opinió no tardará molt á llicenciarlo.

·*·

Per lo demés, en Peral no té altre remey que tenir paciencia fins que cambiin los temps y 'ls homes.

Y Espanya no sia una *merienda* de negres ó lliberals.

Que al pas que portém no tardará molt á no serho. Y allavores ja se li donará la protecció que mereix.

Per ara pot pendre nota, de que los únichs que, essent verdaderament imparcials y desinteressats, li han fet justicia, som los carlistas.

·*·

Per lo vist, lo termómetro de la moralitat pública no pot marcar menos graus.

Ho proba la espantosa criminalitat que s' observa á Barcelona.

Los assassinats y suicidis se repeteixen com los casos en una epidemia.

Sembrant lo pánich entre las familias com cal.

Son los fruyts que recull la societat d' haver aseptat los principis lliberals.

Peró alegremnos de que lo lliberalisme se 'n va.

La senyal no pot ser menos duptosa.

Se suicida.

—*—

Los conservadors están fent esforsos de flaqueza ab motiu de las próximas eleccions.

Pera guanyar las eleccions de regidors, tots los municipals s' han convertit en agents d' eleccions.

Aixó está mal.

Perque ara resulta que quan hi há algun robo ó crimen no se 'n veu cap.

Ni sisquera á las tabernas.

Regna entre nostres amichs de la immortal ciutat de Girona 'l major entusiasme per la prompte fundació d' un Círcul Carlista en aquella lleal ciutat. Ab tal motiu 's reuniren nostres amichs en número crescut lo diumenge prop passat, havent acordat la fundació del mateix y nombrar ja la Junta directiva, que 's compon tota de personas de molta representació, ja per son saber y alcurnia, com per los valiosos sacrificis que la majoria dels individuos que la componen tenen contrets per la causa.

Doném á nostres correligionaris de Girona la més coral felicitació, y Deu vulgui poguém prompte anunciar la solemne inauguració oficial del nou valent Círcul.

—*—

Nostre estimat amich y correligionari don Esteba Piguillém ha tingut la inmensa desgracia de perdre á son pare, probat y conseqüent tradicionalista. Doném á nostre amich Esteba 'l més sentit péssam per tan irreparable pèrdua, desitjantli que l' acompanyament dels amichs en son sentiment l' hi serveixi de lenitiu en son desconsol. R. I. P.

—*—

Lo dimecres passat, en l' iglesia de Badalona tingué lloch l' enllás de nostre preuhat amich D. F. Domingo y Bas ab la bella y simpática senyoreta Dolores Soler y Dalmau, nova professora de Berga. Excu-

sém dir que desitjém als nous casats una eterna lluna de mel.

—*—

Han sigut designats candidats á Diputats provincials pel districte d' Igualada nostres estimadíssims amichs DON JOSEPH D' ESPANYA y DON MANEL DE FEBRER, digníssims individuos de la Junta directiva del important Círcul Tradicionalista de Barcelona.

—*—

Los comerciants d' últimas horas segueixen sens no vetat pregonant per la Rambla y altres llochs céntrichs de Barcelona las més asquerosas mentidas contra la religió.

Y las autoritats conservadoras no s' en eran de res. Los municipals y jefes de seguritat inclusivus no 'n fan cas.

Aquí de la activitat dels indispensables senyors Puga y Freixa.

Que tan criminal es lo qui tim un relotje com lo qui blasfema.

Si no més.

CORRESPONDENCIA

P. S.—Palma.

Es assumpto ignocent

peró qu' á mí 'm reventa, francament.

Paperet.—Sils.

Qu' esté ben feta y siga bonica,

aixó no ho nego;

pro, entre altres cosas, hi han alguns ripis que deixan cego.

Vosté es ben duenyo d' escriurer versos dels més bunyols;

pro, almenos, guardils pera llegirlos per vosté sol.

R. T. y M.—Barcelona.

A la llum de las estrellas
vaig fer jurament formal
de no publicar més versos
que parlin d'en Nocedal

Lo Rey Negre.—Idem.

Lo que 'ns envía
tot anirá.

Una advertencia:

d' aquí 'n avant

tot lo qu' envihi

ho ha de firmar

d' un mateix modo,

si no, aviat,

si continuava

com ara fa,

no l'entendria

ni 'l Pare Sant!

Barcelona.— Imprenta de Fidel Giró, Córts 212 bis

LA CARCAJADA

Semanario festivo, político y literario.—Director: D. Francisco de Paula Oller.—Con retratos y caricaturas en colores, por Ramón Cilla, Melitón González, Paciano Ross, etc. Verá la luz desde el mes de Enero de 1891, en el mismo tamaño y precios de suscripción de LO CRIT D'ESPANYA, y números sueltos á 5 céntimos en todo España. *Se admiten suscripciones en esta Administración.*

PROXIMAMENTE SALDRÀ
EL
ALMANAQUE
DE LA
BIBLIOTECA + TRADICIONALISTA
PARA 1891
PRECIO 1 PESETA

ANUNCIS

Fàbrica
de cotillas de varias classes

— i de i —

FILLES DE DUAT

ENVIO A PROVINCIAS

Archs, 4, tenda y Sagristans, 5, 3.º. :.
BARCELONA

GRANS LÁMINAS

DE VENDA EN AQUESTA ADMINISTRACIÓ

RETRATO DE D. CARLOS

publicat últimament en **LO CRIT**
35 × 48 centímetros: 0'25 pesseta.

Còpia de la fotografia del quadro regalat á D. Carlos en sos dias, pe'ls oficials carlistas catalans.

57 × 42 centímetros: 0'50 pesseta.

Copia del march que tanca la citada
lámina.

42 × 28 centímetros: 0'25 pesseta.

A n'els Srs. Corresponsals se 'ls farà
'l desquento acostumat.

GENEROS DE PUNT

-- de --

GONZALO COMELLA

3, Carrer de la Boquería, 3.

BARCELONA

TANCAT LOS DIAS DE FESTA

ENQUADERNACIONS

en un dia luxosas y senzillas en lo
taller de

PENELLA Y BOSCH

Molas, 29, prop la de Fontanella.

BARCELONA

ESTAMPERIA

de **NTRA SRA. DE LA MERCÉ**
de **MARIANO DE LA C. CODINA**

Taller d'imatjes de fusta, de totes classes.

FÁBRICA DE MARCHS

Oleografias, Cromos, Grabats, Felicitacions, Sorpresas, etc.

ENVÍO A LAS AMÉRICAS

Tancat los días de festa.—ARCHS, 7; BOTIGA

EL
Estandarte Real

Ilustració
MILITAR CARLISTA

Ptas. 7'50 l' any

SE SUSCRIU

en
AQUESTA ADMINISTRACIÓ